

STANDARD STUDIA PEDAGOGIKY PRO ASISTENTY PEDAGOGA

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

č. j. MSMT-7204/2024-2

Standard studia pedagogiky pro asistenty pedagoga

Cílem Standardu studia pedagogiky pro asistenty pedagoga je vybavit absolventy znalostmi a dovednostmi v oblasti pedagogiky a psychologie, které podmiňují výkon činnosti asistenta pedagoga.

Cílem studia je zprostředkovat dovednosti i znalosti s přímým vztahem pro praxi účastníků.

Studium je rozděleno na čtyři studijní moduly + praxi.

Modul 01: Systém škol a školských zařízení, vzdělávání dětí, žáků, studentů (min. 12 vyučovacích hodin)

Modul 02: Pedagogicko-psychologické základy pro praxi asistenta pedagoga (min. 20 vyučovacích hodin)

Modul 03: Role asistenta pedagoga (minimálně 8 vyučovacích hodin)

Modul 04: Základy speciální pedagogiky a inkluzivního přístupu pro praxi asistenta pedagoga (min. 30 vyučovacích hodin)

Reflektovaná praxe (min. 40 vyučovacích hodin)

Celkem 10 disponibilních vyučovacích hodin doplňujících celkovou časovou dotaci je určeno pro profilování studia jednotlivými vzdělavateli. Přiřazení těchto hodin je součástí žádosti o akreditaci.

V Praze, červen 2024

Standard studia

Profil absolventa programu byl vytvořen na základě abstrahování popisu činností asistenta pedagoga do čtyř okruhů; vzdělávací programy předkládané k akreditaci dodržují tuto modulovou strukturu. Struktura vzdělávacího programu je obsahově shodná se strukturou okruhů, výsledný navrhovaný program musí vést k dosažení stanovených výsledků učení, jež zakládají profesní kompetence asistenta pedagoga.

Název studia
Studium pedagogiky pro asistenty pedagoga
Norma
Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon č. 563/2004 Sb.“) vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „vyhláška č. 317/2005 Sb.“)
Cílová skupina
Zájemci o práci asistenta pedagoga s ukončeným: <ol style="list-style-type: none"> 1) vysokoškolským vzděláním v akreditovaném studijním programu vysoké školy 2) vyšším odborným vzděláním 3) středním vzděláním s maturitní zkouškou 4) středním vzděláním s výučním listem – <i>absolventi získají kvalifikaci pouze pro výkon pomocných výchovných prací</i> 5) středním vzděláním získaným ukončením vzdělávacího programu středního vzdělávání bez maturity a bez výučního listu – <i>absolventi získají kvalifikaci pouze pro výkon pomocných výchovných prací</i>
Vstupní požadavky
Studium pedagogiky dle § 22 odst. 1 písm. c) zákona č. 563/2004 Sb. a § 1 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 317/2005 Sb. je určeno pro zájemce o získání odborné kvalifikace asistenta pedagoga dle § 20 odst. 1 písm. b), d), g) zákona č. 563/2004 Sb. Jen pro výkon přímé pedagogické činnosti asistenta pedagoga spočívající v pomocných výchovných pracích pak dle § 20 odst. 2 písm. c) bod 1 a písm. e) bod 1 zákona č. 563/2004 Sb.
Délka výuky
Nejméně 120 vyučovacích hodin studia (80 vyučovacích hodin teoretické výuky a 40 vyučovacích hodin praxe). Pro úspěšné absolvování programu je mimo jiné nezbytná přítomnost účastníků na vzdělávání, a to min. 75 % účast na teoretické části programu a 100 % účast na praxi. V případě kombinované formy programu se počítá min. 75% účast v každé z realizovaných forem programu.
Forma výuky
Formy výuky mohou být následující: prezenční a kombinovaná (kombinace prezenční a distanční formy). Studium zahrnuje nejméně 40 hodin prezenční výuky, dalších nejméně 40 hodin prezenční či distanční výuky (synchronní forma) a nejméně 40 hodin praxe (prezenční). Hodinová dotace prezenční a distanční formy bude upřesněna v závislosti na učivu a výsledcích učení v žádosti o akreditaci programu. V případě

synchronní formy je třeba dodržet organizační a technické [požadavky](#) MŠMT pro realizaci programů formou webináře.

Celkem 10 disponibilních hodin doplňujících celkovou časovou dotaci je určeno pro profilování studia jednotlivými vzdělavateli. Přiřazení těchto hodin je součástí žádosti o akreditaci.

Specifika asistentské praxe

Reflektivní praxe probíhá v rozsahu minimálně 40 vyučovacích hodin a zahrnuje:

- úvodní seminář k praxi (včetně orientace v záznamovém archu k praxi), náslechy
- vlastní pedagogickou praxi v rozsahu nejméně 25 vyučovacích hodin (minimálně polovina z této praxe probíhá ve třídě nebo studijní skupině, ve které působí asistent pedagoga), realizovanou formou samostatné nebo párové asistence
- reflexi (individuální a skupinová forma).

Studující si založí portfolio praxe asistenta pedagoga, prostřednictvím kterého v závěru studia představují své zkušenosti, dokladují propojení teoretických znalostí s praxí.

Není-li studující zaměstnancem školy nebo školského zařízení, kde probíhá praxe, uzavírá s poskytovatelem praxe dohodu, ve které se zavazuje dodržovat povinnosti standardně vymezené pro pedagogické pracovníky (v souladu s § 22b zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, zejména: a) chránit a respektovat práva žáka; b) chránit bezpečí a zdraví žáka; c) zachovávat mlčenlivost a chránit před zneužitím údaje o žákovi).

Kvalifikace garanta a lektorů

Požadavky na kvalifikaci a praxi lektora a garanta jsou upraveny § 14 odst. 4 vyhlášky č. 317/2005 Sb.

Lektorem nebo garantem vzdělávacího programu může být osoba, která získala praxi v délce 4 let v oboru zaměřením odpovídajícím její lektorské činnosti nebo garantovanému vzdělávacímu programu a která

- a) získala vysokoškolské vzdělání v akreditovaném magisterském studijním programu, nebo
- b) splňuje požadavek odborné kvalifikace podle zákona o pedagogických pracovnících.

Způsob ukončení

Závěrečná ústní zkouška před komisí a obhajoba závěrečné práce. Komise je dle ustanovení § 14 odst. 2 vyhlášky č. 317/2005 Sb. minimálně tříčlenná a většinou hlasů volí svého předsedu.

Závěrečná práce je zaměřena prakticky, reflektuje zkušenosti z absolvované praxe a dokládá se v podobě:

- a) kopie portfolio (elektronická) ve strukturované podobě, obsahující reflektivní prvky;

a/nebo

- b) zpracované a reflektované kazuistiky.

Žadatel o akreditaci stanoví postupy pro ověření výsledků učení, které prokážou měřitelný pokrok v kompetencích účastníků programu (např. testy, rozbor videozáznamu).

Doklad o ukončení

Osvědčení o absolvování studia

Profil absolventa

Absolvent studia dosáhl výsledků učení, které zakládají následující kompetence:

- orientace ve vzdělávacím systému ČR a znalost rolí pedagogických pracovníků
- kompetence spojené s aplikací pedagogicko-psychologických poznatků
- kompetence v oblasti plnění role asistenta pedagoga
- kompetence asistenta pedagoga v oblasti speciálněpedagogické a proinkluzivní intervence

System škol a školských zařízení, vzdělávání dětí, žáků, studentů¹

O1

Modul je realizován v minimálním rozsahu 12 vyučovacích hodin.

Kompetence 1.1: Mám osvojenou základní orientaci v systému škol, v poradenství ve školství, v roli pedagogických pracovníků a ve vzdělávání žáků.

Očekávané výsledky učení:

1. Orientuji se v současném systému škol a školských zařízení, jsem schopen určit rozdíly mezi jednotlivými typy škol.
2. Rozumím pozici pedagogického pracovníka, znám jeho základní kompetence a povinnosti.
3. Mám základní znalosti v té části právních předpisů, která se bezprostředně vztahuje k výkonu činnosti asistenta pedagoga, a umím pojmenovat důsledky, které z nich pro výkon činnosti asistenta pedagoga vyplývají.
4. Mám základní znalosti v oblasti vzdělávání žáků v jednotlivých etapách vzdělávacího cyklu.
5. Zním základní školní dokumenty a umím popsat funkci vzdělávacích programů (na úrovni RVP i ŠVP) a školního řádu.
6. Umím uplatnit poznatky z oblasti etiky pedagogických pracovníků, dovedu pracovat s osobními, zejména citlivými údaji žáků v souladu s právními předpisy a chápu závazek jednat vždy v zájmu dítěte.
7. Rozumím roli školních poradenských pracovišť, školských poradenských zařízení a dalších mimoškolních institucí (NNO, OSPOD) a umím doporučit intervenci vhodného zařízení ve prospěch žáků.

Učivo / obsah výuky:

- současný systém vzdělávání, systém škol od MŠ po VŠ, školy hlavního vzdělávacího proudu a školy zřizované pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, školská zařízení relevantní pro práci asistenta pedagoga;
- role a pozice pedagogických pracovníků, jejich kompetence a základní povinnosti;
- základní právní předpisy upravující oblast školství, systém podpůrných opatření ve vzdělávání žáků se SVP;
- mateřské školy a specifika vzdělávání dětí v předškolním věku, příklady využití základních pomůcek a výukových materiálů;
- základní školy a specifika vzdělávání žáků v období základní školní docházky, příklady využití základních pomůcek, učebnic a výukových materiálů (včetně on-line nástrojů);
- střední školy a specifika vzdělávání žáků v období dospívání, příklady využití základních pomůcek, učebnic a výukových materiálů (včetně on-line nástrojů);
- přechod mezi jednotlivými obdobími (MŠ - 1. st. ZŠ - 2. st. ZŠ – SŠ) a související podpora adaptace žáků;
- rámcové a školní vzdělávací programy, školní řád;

¹ Zavedení leg. zkratky děti, žáci, studenti dále jen „žáci“.

- systém školských zařízení, role jednotlivých školských zařízení, role školských poradenských zařízení a školních poradenských pracovišť, systém mimoškolních zařízení (NNO, OSPOD ad.), spolupráce jednotlivých subjektů;
- podpora školní úspěšnosti žáka s důrazem na spolupráci s rodinou žáka a s aktéry sociálních služeb v regionu.

Pedagogicko-psychologické základy pro výkon pedagogické činnosti asistenta pedagoga

O2

Modul je realizován v minimálním rozsahu 20 vyučovacích hodin.

Kompetence 2.1: Znáám základní etické požadavky na výkon asistentské profese.

Očekávané výsledky učení:

1. Víím, jaké jsou základní hodnoty v práci pedagogických pracovníků, a umím tyto hodnoty uplatnit v pedagogické činnosti asistenta pedagoga.
2. Umím zdůvodnit význam respektujícího přístupu a znám negativní dopady chování řízeného předsudky při výkonu pedagogické práce.

Kompetence 2.2: Mám osvojeny vybrané poznatky z oblasti školní psychologie významné pro výkon činnosti asistenta pedagoga.

Očekávané výsledky učení:

1. Mám osvojeny vybrané poznatky v oblasti osobnostně sociálních požadavků na výkon profese asistenta pedagoga.
2. Mám osvojeny základní poznatky z oblasti vývojové psychologie a rozumím nejdůležitějším specifikům chování a prožívání žáků v jednotlivých etapách jejich vývoje.
3. Umím aplikovat základní poznatky z oblasti sociální psychologie, zejména pro podporu začlenění žáků do kolektivu, prevenci šikany a v oblasti tvorby pozitivního klimatu třídy.
4. Orientuji se v možných příčinách náročného chování žáků a umím aplikovat vybrané strategie v oblasti prevence a řešení náročného chování žáků.
5. Projevují respekt, vstřícnost a otevřeně komunikuji s jednotlivými účastníky vzdělávacího procesu (s žáky, učiteli, zákonnými zástupci žáků...), využívám žádoucí strategie komunikace.
6. Umím žákům i učitelům poskytovat zpětnou vazbu k procesu učení a jeho výsledkům.

Kompetence 2.3: Mám osvojeny vybrané poznatky z oblasti pedagogiky a umím tyto poznatky využít v práci asistenta pedagoga.

Očekávané výsledky učení:

1. Umím využít různé strategie pro zvýšení vnější i vnitřní motivace žáků ke vzdělávání.
2. Umím podporovat žáky v oblasti sebehodnocení.
3. Orientuji se ve vybraných možnostech distančního (online) vzdělávání a jsem schopen aplikovat postupy distančního vzdělávání při individuální práci s žáky.
4. Jsem schopen základní sebereflexe vlastní pedagogické práce.

Učivo / obsah výuky:

- osobnostně-sociální požadavky na profese pedagogických pracovníků;
- etický rozměr práce pedagogických pracovníků, základní lidské a profesní hodnoty a respektující přístup v práci asistenta pedagoga;
- teorie a praxe komunikace v kontaktu se všemi účastníky vzdělávacího procesu, včetně zákonných zástupců žáků a pracovníků mimoškolních institucí;

- základy psychologie osobnosti a vývojové psychologie, s důrazem na specifika v chování a prožívání žáků v odlišných věkových skupinách;
- základy sociální psychologie, strategie pro začlenění žáků do kolektivu, prevence šikany, práce se třídním (skupinovým) klimatem;
- důvody agresivity, vznik konfliktů a strategie pro zvládnání náročného chování při práci se žáky;
- psychologická specifika spolupráce uvnitř pedagogického sboru;
- vnitřní a vnější motivace žáků, hodnocení a sebehodnocení žáků a jeho význam;
- možnosti individualizace ve vzdělávání, zásady efektivního učení v heterogenní třídě;
- specifika edukace online (vybrané aplikace, principy online edukace atd.);
- sebereflexe v pedagogické práci, základy psychohygieny a prevence vyhoření.

Role asistenta pedagoga

O3

Modul je realizován v minimálním rozsahu 8 vyučovacích hodin.

Kompetence 3.1: Rozumím roli asistenta pedagoga ve vzdělávání.

Očekávané výsledky učení:

1. Rozumím funkci a pozici asistenta pedagoga a znám její ukotvení v právních předpisech.
2. Zním kompetence a pracovní povinnosti asistenta pedagoga, a jsem schopen znalosti v této oblasti aplikovat při výkonu činnosti asistenta pedagoga.

Kompetence 3.2: Zním principy a postupy spolupráce asistenta pedagoga s ostatními pedagogickými pracovníky.

Očekávané výsledky učení:

1. Zním základní principy spolupráce asistenta pedagoga s učitelem a umím tyto principy uplatňovat v rámci činnosti asistenta pedagoga.
2. Zním základní principy spolupráce asistenta pedagoga s dalšími pedagogickými pracovníky (vychovateli, asistenty, pracovníky školního poradenského pracoviště ad.) a umím tyto principy uplatňovat v rámci pedagogické činnosti asistenta pedagoga.
3. Víím, kde hledat zdroje metodického vedení a dalšího vzdělávání využitelné v profesi asistenta pedagoga.

Učivo / obsah výuky:

- role asistenta pedagoga a její ukotvení v právních předpisech;
- kompetence a povinnosti asistentů;
- principy spolupráce asistenta pedagoga s učitelem;
- principy spolupráce asistenta pedagoga s dalšími pedagogickými pracovníky (vychovateli, asistenty, pracovníky školního poradenského pracoviště);
- specifika uplatnění asistentů v MŠ, na 1. stupni ZŠ, na 2. stupni ZŠ, v SŠ, ve školách hlavního vzdělávacího proudu a ve školách samostatně zřizovaných pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami;
- zdroje metodického vedení a dalšího vzdělávání asistentů pedagoga.

Základy speciální pedagogiky a inkluzivního přístupu pro výkon činnosti asistenta pedagoga**O4**

Modul je realizován v minimálním rozsahu 30 vyučovacích hodin.

Kompetence 4.1: Rozumím principům inkluzivního vzdělávání a inkluzivní výuky.**Očekávané výsledky učení:**

1. Umím popsat a vysvětlit různé formy heterogenity v žákovském kolektivu, charakterizovat inkluzivní výuku.
2. Rozumím základním principům společného (inkluzivního) vzdělávání v jejich společenských i právních souvislostech.
3. Orientuji se v konceptu „speciálních vzdělávacích potřeb“ žáků a mám osvojeny základní znalosti poskytování individuální podpory.

Kompetence 4.2: Mám základní znalosti v oblasti vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a zvládám základní strategie podpory ve vzdělávání těchto žáků.**Očekávané výsledky učení:**

1. Mám osvojeny základní znalosti v oblasti vzdělávacích potřeb u skupin žáků se zdravotním postižením/znevýhodněním (zejména u žáků s vývojovými poruchami učení, poruchami emocí a chování, poruchami autistického spektra, mentálním postižením, narušenou komunikační schopností), a umím aplikovat základní strategie podpory vzdělávání u těchto skupin žáků.
2. Mám osvojeny základní znalosti v oblasti vzdělávacích potřeb u jednotlivých skupin žáků se sociálním znevýhodněním (včetně žáků s odlišným mateřským jazykem) a umím aplikovat základní strategie podpory vzdělávání u těchto skupin žáků.
3. Mám základní informace o vzdělávání žáků s méně frekventovanými druhy zdravotních postižení/znevýhodnění a žáků nadaných a vím, kde v případě potřeby hledat další informace o podpoře těchto žáků.
4. Mám základní znalosti potřebné pro realizaci podpory žáků nadaných a mimořádně nadaných.

Kompetence 4.3: Sleduji a pod vedením učitele cíleně reaguji na rizikové chování žáků.

1. Mám osvojené základní informace v oblasti prevence rizikového chování žáků a umím sledovat a vyhodnocovat projevy rizikového chování.
2. Umím ve spolupráci s pedagogem a poradenským pracovníkem aplikovat vybrané základní postupy primární prevence.

Učivo / obsah výuky:

- heterogenita žákovských kolektivů, filozofie společného (inkluzivního) vzdělávání a její výhody a úskalí v praxi, právní rámec inkluze, znaky inkluzivní výuky;
- koncept speciálních vzdělávacích potřeb (SVP), druhy postižení a znevýhodnění žáků;
- žáci se specifickými vývojovými poruchami učení: typické projevy a strategie podpory jejich vzdělávání;
- žáci s poruchami emocí a chování a žáků v riziku vzniku poruch chování: typické projevy a strategie podpory jejich vzdělávání;
- žáci s mentálním postižením: specifika chování a strategie podpory jejich vzdělávání;
- žáci s poruchami autistického spektra: úvod do problematiky a strategie podpory vzdělávání;
- žáci s narušenou komunikační schopností: úvod do problematiky a strategie podpory vzdělávání;
- žáci ze sociálně znevýhodněného a kulturně odlišného prostředí: úvod do problematiky a strategie podpory vzdělávání;

- žáci s odlišným mateřským jazykem: úvod do problematiky a strategie podpory vzdělávání;
- základní informace o problematice vzdělávání žáků se zrakovým, sluchovým nebo tělesným postižením, žáků s psychickým onemocněním (např. deprese, úzkosti...);
- žáci nadaní a mimořádně nadaní: úvod do problematiky a strategie podpory vzdělávání;
- rizikové chování žáků, základní postupy primární prevence;
- podpora distančního vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.